

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppvidinge. m.f.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla."

Socken: Ålgårds. m.f.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Ålgårds socken.

Teckningar se acc. nr. M. 6732.

Uppteckningen Berör Frågor om
 lekar och idrotter, rörande Hylben-
Cavallins-Stiftelsens prägeliska nr 2.

Vol: 1.Sidor: 1—40.

Och! Emär det är mig omöjligt minnas
 och namngiva alla dem, som lärt mig
 följande lekar och idrotter. Ber jag vänti-
 gast i dessa uppteckningar på stå bå-
de som Meddelare och Sagesman!!

ACC. N:R

M. 6730:1.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Ulpsvidinge m. f. Adress: Furåkra, Kräkmo
Socken: Ålgult. m. f. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgults socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lekar både utom och inom hus ha-
va förvissa en hög ålder inom män-
likheten, av de lekar, som jag varit med
om att utföra, så var det en och an-
nan varav vi taga "fydor"; men vad
jullekarna beträffar, så vara dom i
regel för nages skull, och när som vi
hunnit till 18-19 års åldern, så tydde som-
liga, med viss erani, på spirande kärleks-
affärer de unga emellan. Lekar, varav
man tag fydor rörande den kammade
Grädan veta vi inget om; men förvissa
hade Fäderna sina fydor vid jul även
i detta hänseende, men som voro ej lekar

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730: 2.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Öppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgö, m. f.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgösocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ntau en del av vidstkepliga bankar varau(2.
den gamla folktran till bristningsgränsoar
späckad. T.ex. När den på golvet bredda
julhalmen utbars, såg man efter hur män-
ga sädeskorn, som funnas på golvet. Obs!
vora konnen riktiga blev det ett ynnigt
år, men saknades korn, så vart Hunger-
år att motse. Eller lågan av resterna av
julblassen, som julemorgon lades i en
hög invid "Ringmuren", som anger kyr-
kogården. I hög lågan spilla mat skyn
blev det ett gott år, men fladdrade den,
så blev det Nödår. Eller den Bände, som
först var hemma från kyrkan "Julamora",

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:3

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Turåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgö, m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slöt först "Berga in sin gröda". Särpör var (3.
det väldig kapphäring på åkerfärd från
den H. Julattan o. s. v. — Detta liksom i förki-
gående, sakom gäller först jullekar inom
Ålgö socken. Hesselnätter har tillhört och tillhör
våra orkers jub. Med mötterna gjorde vi
barn flera lekar, som vi lärt av den
giftavvuxna ungdommen, som och lekte.
Det hette att "odda nätter". Vi hade våra
nätter i fickan, flickarna sina i förklä-
det. Så sad pojken åt en flicka och räck-
te den knutna handen åt henne "odde
eller jämt?" "Jämt," svarade flickan. Var
det jämt, så fick han alla mötterna pojken

ACC. N:R

M. 6730: 4

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Elfsvidinge, m. f.

Adress: Suråkra, Kråkmo.

Socken: Elghult, m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Elghultssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hadde i handen, dvs! Men vora nätter (4.
na i handen natta, då fick flickan läg-
ga dit en nött, så dam vora jämt. Så tävla-
de vi oss emellan. — Se teckning nr 1. B!

Teckning nr 2. En annan gullek med nätter
var "Gobben på stobben & käringa på roten."
En pojke satte sig på kuggklubben, som
stod vid kindmuren eller i senare tid på
en medelhög stob. En flicka satte sig på
en låg pall mitt emot pojken. Pojken hade
en krycka eller käpp i handen och hette
"Gobben på stobben." Flickan, som satt läg-
re hette "Käringa på roten." Så sade flic-
kan, "Gobben på stobben," pojken svarade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

A. 6730: 5.

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Vikberg,
Härad: Uppvidinge m. f. Adress: Faråkra = Kråksmåla,
Socken: Ålgö m. f. Berättat av: Carl Vikberg,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874, i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Kåringa på rota." Her sade flickan, 5.
"Gubben tog kryckan & slår kåringa på na-
sa." Her frågar pojken "Hur många gå-
er och räcker den knutna handen, i vil-
ken han har nätter, mot flickan. Han
gissar ett visst antal, är det riktigt
gissat får han alla nätterna, men är det
fel gissat får han lägga dit så många
nätter att antalet han nämnt blir det-
ta. så framt det var för många nätter.
Men t. ex. Gissade Flickan 4, nätter och det
befanns vara 7; då fick han taga 3. nät-
ter ur pojken's hand o.s.v. Var det många
par, som lekte samtidigt, så kunde ej

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730:6.

Landskap: Småland.

Härad: Ulpsvidinge m. f.

Socken: Ålgårds m. f.

Uppteckningsår: 1920.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874 i Ålgårds socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

alla böser på paltar, där satte sig då på
sängkuddar eller låga där på knä å
kuddar (=dyna) å golvet! Se teckning n:o 1. B!
S. 3. En annan lek med mötter var föl-
jande "Ja har mötter i min vante." Sen lekte
så. En pojke och en flicka satte sig mitt
emot varandra. Flickan hade sina mötter
dels i förklädet, dels i en vante (vanligast
röd.) Pojken hade sina mötter i många fickor.
Så höll han fram vanten mot pojken
och sa, "Ja har mötter i min vante." Alla
flickor äro falska, svarar pojken. Så för-
gar bösen, "Hur många då?" Pojken girar
ett antal. Var det rätt, så får bösen giva

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:7.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge m. f.

Adress: Furåkra, "Kriksmåla.

Socken: Ålgåult m. f.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgåult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hanam alla nätterna han har i vanka. Men har pojken gissat t. ex. 3. och det var 5. Så får han lägga dit 2. nätter, men om han gissar t. ex. 5. och det är 7. nätter i vanken, så får han beta där 2. o. n. v. Se Leckning nr 1. E! — En annan lek med nätter vid jul var "Min so laskade åt skagen". Leken tillgick så. En pojke och en flicka beta plats mitt emot varandra. Pojken lade, så flickan ej såg det en Nöt under ett av högra handens finger och knöt handen; så räckte han den emot bårren och såd, "Min so laskade åt skagen". "Min med," svarade Flickan. Pojken frågar.

ACC. N:R

M 6730: 8.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Socken: Ålgö, m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Sner vilken buske ligger han?" Flickan (8.
stiger upp och pekar med sitt finger på ett
finger i pojkens knutna. Ligger näben
under fingret, så får flickan den, men
i motsatt fall får han lägga dit en näb
under fingret. Den nästa gång får han
få pojken säga, "När so larskade älska-
gen;" så får han pröva sin lycka. Se
teckning n: 1. 8! Givetvis känner jag flera
s. h. "Gisslekar med Näbber;" att det bleve för
dygt; ty vi få lov uppteckna litet av
varje. Obs! När det blir fullföljt blir det
mycket ändå, ty uppteckningarna böra
belysas med teckningar för att få sitt rätta
värde.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730:9

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge. n.f.

Adress: Furåkra² Kråksmåla.

Socken: Ålgårds, m. f.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningsår: 1940. Ak. N: 5. En lek, som mycket gagnades i min (9. Hemort vid jul inomhus var "Såsa snur vindbryggan." En pojke och en flicka höll de upp händerna högt och höll där tillhopa som teckning n: 2. visar. Sen dansades "Ringdans" snur bryggan av dem övriga. Sam, som höll upp händerna sjönga, "Brygga, brygga brea, här finns hinder brea; ingen slipper här fram förr'n dam sagt kärleksmannen." Sam man sade namn, så fälldes bryggan genom att dam 9. ränkte händerna. Var det en flicka så måste han säga namnet på den pojke han bäst tyckte om,

ACC. N:R

M. 6730:VO.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking.

Härad:

Uppvidinge, m. f.

Adress:

Furåkra, "Präksviken".

Socken:

Ålgö, m. f.

Berättat av:

Carl Viking.

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1884, i

Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så höjdes åter Bryggan. Var det en ~~för~~ (10.
ke, som var värmast, så måste han
säga namnet på den flicka han tyckte
bäst om, då lyftes bryggan. Obs! Givetvis
gick dansen rätt roligt under Bryggan.
Det var (6.) som aldrig, och, som lektes, och lekesmäst
are nära nog giftasvoren ungdom, var
"Sjåla makar". Lekan gagnades ofta på
julkalas och om samlarna på träskla-
gar, där vi och dansade till fiol eller "Bä-
jaspot" (Handklaver) eller och båda fiolkop-
men under lekens gång vanligen sjunga
vi. Leken tillgick så, "Var vi 10. 7. pojkar
och 7. flickor, så togo vi ^{var} en flicka, som

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730 : 11.

Landskap: Småland.

Härad: Ulpsvidinge, m. f.

Socken: Ålgö, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, ^{2 1/2} mil från Ålgö

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

benämndes "maka". Så bänkade vi oss i
par om par, så gott vi kunde. Var det
ant om rittplattor, så fick flickan sit-
ta på pojkens knä, helst om "Hon var
Lilla karingen". Men så skulle det bli-
ka vara en ensam pojke eller flicka,
som gick och vankade ibland oss och
som benämndes "Udden". När "Udden" gick
där & smög, så började vi alla sjunga,
"Fi Udden går där & sover, faderullan, rull-
an, rullan hej väck upp han den, som
döjer, faderullan, rullan hej." Så gick
"Udden" t. ex. pojken stå och tog sig en flicka,
vilken han bäst tyckte om, och svängde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:12.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge, n. f.

Socken: Stghult, n. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Turåkra, "Kråksmåla".

Berättat av: Carl Viking

Född år 1884 i Stghultsmåla.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

henne ett par varu på golvet. Sen, som (12.
blivit berättad "Hakan eller maken" bör-
jade då att sjunga, "Tjuv & tjuv då ska
du beta för du stal min lilla vän; men
jag har den vissa trösten, att jag får en
arin igen. Ref: Tja, da, trallalla, Tja, da, tral-
lalla, Tja, da, trallalla, tror jag vinst." Un-
der det han sjöng gick han och tog sig
en annans flicka. Ströjde nu "Elden" som
var berättad maken något korr med
att skapa sig maka, så började laget
sjunga, "Lodden går där & söker o. s. v." Senna
lek var synnerligen amtyckt och likes i
dag, som är. Hade man t. ex. Kärrban

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730 : 13.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra, "Kråksmåle."

Socken: Sölhult, m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Sölhults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med i laget, så när han satt på poj- (13.
kens knä passade man nog på att hårt
trycka hennes hand och fick rumma var
åter ledsgat en ett härt ågankast. "Nä-
inget ant i det såd han, som slag
med brädparen," Ty när det för kom-
ma till sin fulla rätt så är det väl
ändock så att, "Manfolk & kvinnfolk
bästa folket," som ett gammalt folkert-
tryck lyder. Obs! Musiknoter för Tiob till
sångarna i denna lek, se & spela beladen
3.-4. Teckning till den avtryckta le-
ken "Spjälka makar," se teckning n: 5.!
(Lek: n: 7.) En annan lek var man hus var att.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730 : 14.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge, n. f.

Socken: Ålgö, n. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1874. i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Borra Guldäpplen." Sunna lek lektes inakt¹⁴.
hus mest på vintern. Lels för måjeskugg
men även för att få smättningarna
att vara kyssa och lugna en stund.
fastän den stunde vanligen blev kort.
Leken tillgick så. Smättningarna och
mågan äldre f. ex. "Barnjungfrun" sam-
lades kringom en stol. Så knöto al-
la händerna och satte dem ovan var-
andra, men den "Barnjungfrun" hade
sin högra hand fri och med stu-
nas pekfinger borra de han sin vänst-
ra hand och sade, "borra, borra Guld-
äpplen." Därefter, "kast bort!" Så drag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730:15.

Landskap: Småland, Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Elppvidinge, m. f. Adress: Furåkra "Kråksmåla",
Socken: Ölgårds, m. f. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1884 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han bort sin vänstra hand, så fortsat (15.
he han att borra tills alla händer bli-
vit borrade och bortkastade. Sen läste
Borrerskan följande "Ramsa", som be-
stod av en massa frågor, som växel-
vis besvarades av alla deltagarna, och
lyder så: "Vart kom äpplet? Ommer kver-
na. Vart kom kvarna? Malte mjölet.
Vart kom mjölet? Braktes i kaka, Vart kom
kakan? Fästes i ngnen. Vart kom ngnen?
vattuet släckte. Vart kom vattuet oxen
drack, Vart kom oxen? Skumpade
åt skogen, Vart kom skogen? ryan bet,
Vart kom ryan? Smeden smidde, Vart

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

6730:16.

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking

Härad:

Uppvidinge. m.f.

Adress:

Furåkra, Kråksmåla.

Socken:

Ålgult, m.f.

Berättat av:

Carl Viking,

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874, i Ålgult Kroken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kom smeden? bort på en fälla (rus- (16.
jelande) & sådde vete & roj." Sen an oss,
sam nu först talar, den ska ha ett
sotkol i munnen. Det dröjde inte länge
förrän när å oss småttningar talte;
men det tyckades ställan att få in ett
sotkol i munnen på förbrytaren, ty
om man ej kunde värja sig på annat
sätt, så satte man till & tjuta, så
att annat kunde sprängas förut som
en småttings tunga. —

Leik: No 8. "Bolte Brock, hör många horn stå — o
dä upp?" Detta är hos oss en aldrig
lek, som leks inom hus och hörde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:17.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
Socken: Jälgskult, m. f. Berättat av: Carl Viking
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Jälgskult socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till de många s.k. "Gisslekarna." En (18)
poj eller flicka, (småttningar eller giftasven-
na) satte sig på en stol och vart "Bocken".
Den andra ställde sig bortan bokens
rygg och slog lätt med handen i hans
rygg några slag och sade, "Bolta, bolta,
Bock, hör många horn står här öpp." "Boc-
ken" gissade. Hornen bestod av finger,
från den baltandes händer. Gissade nu
boken rätt antal, då fick han stiga
upp och t.ex. flickan fick bli "Bock." Men i
flesta fall gissade man fel, och då fort-
satte han att bolta och sade t.ex. "3. De
sade, 5. då var, Bolta, bolta Bock, hör män,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:18.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge, m.f.

Socken: Ålgö, m.f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra, "Kräksmåla",

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1884 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ga horn står här öpp. Stå fotrattas kull 18.
den, som vart Bok gissat rätt. Set hän-
de ibland när präken rätt sig på en
stol att en flicka, smög sig bortan &
utan vidare började Bolla. Leken var
och är ännu anlykt på våra orter. Se
teckning N: 7!

Lek N: 9.) Är en gisslek, som är av hög ålder
hos oss. Leken heter "Gämma ring." Den till-
går så, "Vanligen är det 15-20, års ungdom-
mar, som deltaga, man kan vara yngre
o. flyckan man vill. Deltagarna sätta
sig på stolar och bänkar i rummet, men
behöva ej vara i parvis, men det hind-

ACC. N:R

M. 6730: 19.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Skoghult m. f.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Skoghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

heller intet. En ^{tinger} ring anskaffas och en (19.
person går ankrig och har ringen i sin hand
till alla deltagarna och låtsas lägga
den i deras kunna händer, vilket han stundom
gör, men kan och själv behålla ring-
en; efter besöket hos deltagarna. En an-
nan person går på golvet & vaukar. Han
ska gissa vem, som har ringen, ty efter
att ha gämt den vänder han sig till
"gissaren" och säger "jag kan själv ha ring-
en, såväl, som någon av de andra." Ofs! När
han gämmar ringen säger han åt varje
deltagare, "Gämma, gämma, ring, men låt
aldrig se!". "Gissaren" skall säga namnet

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:20.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking,

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra ? Kråksmåla

Socken: Ålgö, m. f.

Berättat av: Carl Viking,

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på den han tror hava ringen. Gissar (20.
han fel, så säger "Gämmaren, tag fram
ringen." Så börjar han åter gissa sen han
gämt åter igen, så fortgår det med att
gämma och gissa tills "Gissaren" funnit
ringens rätte innehavare. Så får han
gå och gifta sig med en flicka, eller flicka
med en pojke beroende av vilket han
Gissaren är. "Gissaren och Gämmaren" följer
åt ut i ett annat rum t. ex. "Förstugan." Där
komma dam överens om namnet på en
flicka därinne i Leken eller och någon
annan. Så går dam åter in. "Gäm-
maren" pekar med fingret i riktning i

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

N. 6730: 21.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Adress: Furåkra, "Bråkmåla".

Socken: Ålgårds, m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874, i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

alla väderstreck och säger när han (21.
pekar, "Särät & därät & därät, men alla-
mest därät." Så ger man akt på hans re-
naste fingervisning. Så gissades i la-
get till man funnit den rätte. Sen, som
gissade namnet fick heter "Kålsuparen"
och fick gå med ringen, men den, som
först gått med ringen blir "Gissaren." Så
blir han ansedd bortgift och intager
så plats bland de övriga. Obs! För att
förstå leken bättre, när som "Gämmen ring"
så se teckning N: 8. Obs! Jag instämmer
med vad vår kära "Ola Banners" sade då
han var vid Etnologiska Undersökning-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730: 22.

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Ulpsvi dinge m. f.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Ålgö m. f.

Berättat av: Carl Viking.

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en (Nu vid Nordiska museet) "Uppteckningar (22.
hur goda dans än äro, böra belägnas av teck-
ningar innan dans på sitt fulla värde." Och
jag tycks förstå, att man även vid Lunds
Univ. Folkminnesarkiv delar. Hansärbikt.
Lek N:10) "Jeppes var är du?" Det är en aldrig
lek, som jag lärt av mina fäder. Det
fodras rätt många pojkar och flickor
till leken. Alla, som leka, hålla
varandra i händerna, så det blir
en vid ring, som t.ex. till en stor
ringdans. Ynn i ringen gå i. s. k.
"Blindbockar." En lös och en pojke, som
båda hava ögonen förbundna. En å

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730: 23.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
 Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra, "Kråksmåla."
 Socken: Ålgård, m. f. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgårds socken

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"blindbockarna" har en visselpipa och bläser ett tag. När dam så går där s famlar frågar den, som inte har någon pipa, "Jeppe var är du?" Så skall "Jeppe" blåsa i pipan, men smyger sig undan. Lyckas den andre "blindbocken" fånga "Jeppe," så får 2. andra ur ringen gå "Jeppe var är du?" Se teckning N:o 9! - - - -

Leik. N:o 11. Nu skola vi för ambyfes skull beskriva s. k. "Gamla Tanstiken." Som hos oss allmänt hetta "Hälja väv." Leken tillgick så lunda och lektes både av giftasvar en ungdom och av skolbarn i min opp.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730: 24

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Uppsvidinge, m. f.

Adress: Furåkra Bräksmåla.

Socken: Stigshult, m. f.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1874 i Stigshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

västid. Flickor och pojkar (obegrän- (24.
sat antal) Toga platts stäande och sittan-
de. Handelsmannen kom med ritt byg, som
gott kunde vara en av flickornas huvud-
dukar eller ett av deras förkläden. Presen-
terade sig för h. ex Manafakturerhandlare
"Billig" bodde i staden "Frelig" där han
förelädrar hette "Gott köp." Så tillhän-
nagav "Billig" att han sålde väv på krea-
dit; men på det vilkor, att när han åter-
kom, så finga dam ej "Nysa eller Pysa eller
visa händer, ty då finga dam "giva Pant."
Så gick han från den ene till den andre i
hela laget och sålde väv. Så sade han till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:25

Landskap: Småland.
Härad: Vppvidinge, m. f.
Socken: Alghult, m. f.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking
Adress: Furåkra m. Kråksmåla.
Berättat av: Carl Viking
Född år 1884 i Alghultsköcker.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunden "När jag kommer åter och för- (25.
rar betalt för min väv, så får Ni varken
Nysa eller gysa eller visa händer, ty då får
Ni giva Pant, utan Ni gör blott så här, Tex.
kliade sig i huvet eller på annan kropps-
del. Eller t. ex. håller med handen i ena bröst-
län eller pekar finger åt mig o. s. v. - Så när
han slutat sälja så började han på den
förste kunden. "Jag kommer för att få be-
kvid för min väv. Kunden sad ej ett ord
utan började klla sig i huvet. Så sade
"Billig" & han Ni tänka Er karlen är full &
Lus & är lät hemmansägare, har Ni insett
sett en Lushund full å Loppas förr, så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:26.

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge m. f.

Socken: Ålgård m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking,

Adress: Furåkra "Kräksmåla."

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1888. i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

se hit gå vänner!" Alla rusade dit, py (26.
dom hade sin frihet till dom jingra krav-
et; då måste dom iaktaga vad handelsmaa-
nen ålagt dom. Inbet underligt att kunden
kunde glämma sig och öppna t. ex. munnen
en smula så tänderna synes. Itrax fick han
lämna Paul till "Billig." T. ex. En fickduk, en
pälkniv o. s. v. Var det en flicka fick han t. ex.
lämna en huvudduk, eller en fingerring o. s. v.
När så alla i laget blivit krävda; då skul-
le "panterna lösas;" och det utvägs en dam-
mare bland någon av dem, som bestått
provet. Då hölls handlaren upp panten
och sa: "Sen, som äger denna panten vad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730: 27

Landskap:

Småland.

Upptecknat av:

Carl Viking.

Härad:

Uppsvidinge m. f.

Adress:

Tunåkra, Träkumla.

Socken:

Stålhult m. f.

Berättat av:

Carl Viking.

Uppteckningsår:

1940.

Född år

1874 i Stålhults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skall han göra för att återfå den. (27)
Sammaren svarde, "han skall kyssa
efter eget val, en av flickorna på hand-
den". I flicka ~~h.~~ fick klappa, efter e-
get val, en av gästerna på kinden.
o.s.v. Obs! Men så förelåg då en an-
nan svårighet, en eller annan t.ex. av
flickarna; som intet blev kysst skämta-
de, "nu dugde jag intet, men när vi
ska dansa kastpalka, då vill du veta
var jag finns o.s.v. Lika pojkar på
sitt sätt. Jag brukade vara den skämtsam-
ma fören." Ie det är så, att en älskade
din mor och en annan älskar dig där-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 6730:28.

Landskap: *Småland.* Upptecknat av: *Carl Viking,*
 Härad: *Uppsvidinge, m. f.* Adress: *Turåkra, Kräkumäla.*
 Socken: *Ålgöhus, m. f.* Berättat av: *Carl Viking,*
 Uppteckningsår: *1940.* Född år *1874* i *Ålgöhussocken.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

för blev ni gifta båda." - Oks! den i La (28.
 get, som först lyckats klara sig för "Billig"
 fick bli handelsman, sedan envar "Löst på
 Pant." Sen nye handlaren gick så ut må-
 gan minnet i förstugan, knacker sen på
 dörren & skiger in och bugar sig åt la-
 get, presenterar sig och säger förfarande,
 "Kandlare Billig, jag bor i staden Ålög,
 och mina föräldrar hette gott köp" o. s. v.
 I.e. teckning N: 10. Så billig hamner in &
 Presenterar sig!! ---

Lek N: 12. Senna lek hette att "kappas till
 Himlen." Det var en tävlingslek, som vanli-
 gen lektes av midreåriga på vinterkvävar.

Skriv endast på denna sida!

M. 6730:29

ACC. N:R

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
 Härad: Ulpsvidinge, m. f. Adress: Furåkra² Kråksmåla,
 Socken: Älgshult, m. f. Berättat av: Carl Viking,
 Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Älgshultssockna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Till leken var vanligen 2. en pojke²⁹
 och en flicka, men givetvis kunde den
 lekas av 2. flickor eller 2. pojkar till-
 hops. Vi ritade på en hyplad Brädlapp,
 cirka 12. tum lång, bredvid varandra 2.
 stegar. Sen hade vi en bit krita, som
 växelvis gick från den ene till den andra.
 Med kritan fingo vi göra 1. streck mel-
 lan spolarna varje gång vi gissade rätt.
 Den, som hade kritan höll händerna bort-
 om ryggen och tog kritan i ena handen,
 så räckte man fram de knutna händer-
 na mot kamraten, som med fingret skud-
 le vidröra den hand i vilken han prod-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:30.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra, Kråkmo,
Socken: Blghult, m. f. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1884 i Blghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de kritan låg. Var det rätt, så fick han³⁰
göra ett streck annars intet, men fick
taga kritan och upprepa samma man-
över mot kamraten. Sen, som först fått
sina steg falla med snett liggande kors
hadda först nått till himlen. Sen strä-
ka vi bort kritan med en hartass, men
stegarna vora linierade med en tim-
mermanspenna, (grav Byerts) så låm
bleva kvar, och så började vi liken
på nytt. Min mormor Susanna Ekland
dotter talade om en Befecknande sa-
ga, som stod i kombination med
Liken "kappas till himlen." Sagan, lärorik

Skriv endast på denna sida!

Sagan -
om prästen

ACC. N:R

M. 6730:31.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking.
Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra, "Kråksmåla".
Socken: Ålgård, m. f. Berättat av: Carl Viking.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lyder så. "Det var tvänne präster, som (31.
tjänstgjorde i samma församling. Den ene
var själv rättfärdig och hade i sig själv
nog. Men den yngre var ädrujk, och sök-
te Guds nåd. Han ville försöka förmi-
sin ämbetsbröder till besinning. En
dag sade han till den själbelåtna "Vet
du vad jag drämt i natt?" "Huru ska
jag veta det kvarade den andre, men
du kan väl berätta vad du drämt?"
"Jag drömde att jag såg 2. väldiga stegar
bredvid varandra. Vid deras nederta
ända låg ett stort stycke krita, vi hänga
an oss var sin bit och bestiga sambe-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:32.

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge, m. f.
Socken: Ålgård, m. f.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking
Adress: Furåkra, Prästnåla.
Berättat av: Carl Viking,
Född år 1884 i Ålgård socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

digt var sin stige. För varje synd vi be^{32.}
vo påmint, när vi stiga upp för skugg
vi göra ett streck på vår stige. Du Bro
som är säker på din sak, hastade i väg
uppföre, så jag förlorade dig i sikte,
men för mig gick det mycket sakta. "Kan
väl känka det," svarade den självräkre
prästen. "Men vet du vad som hände. När
jag knappast hunnit halvvägs, så rög
jag dig komma och kliva neråt, du ha-
de vaknat till besinning om dina synder,
och sade att som vora på många, att
din krita tagit slut, så du måste gå
ner och henta mera." "Sen spiken handgrej"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730 : 33

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Veking,
Härad: Uppvidinge, m. f. Adress: Furåkra, "Fräksmåla".
Socken: Ålgö, m. f. Berättat av: Carl Veking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1884 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den självsäkre prästen kom till benin- (33.
ning och fick efter strid, frid. Obs! Stek-
ning N: 11. visar i. pojken och flickan, som sitter
vid bordet och "Kappas till himlen." - 2. Bvgi-
velvis en fantasi till prästens dröm i pagan.
Lekt N: 13. Bland kraftproven vid midsom-
mar må nämnas, att när man "dansat
ut messammar" s. v. s. efter slutad dans
på midsommardagens kväll; så skub-
le pojkarna klättra å messammar-
stängan "op te tredje kranen och bga
ner den. Då glömr gjorde detta kraft-
prov, kom 18-åring klättrade jag till and-
ra kranen, men när jag fyllt 27 år, då

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R

M. 6730:34

Landskap: Småland.

Upptecknat av: Carl Viking

Härad: Ulpsvidinge m. f.

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Socken: Högshult m. f.

Berättat av: Carl Viking

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1884 i Högshults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hög jag ensam priset, det var å min (34.
hemkygds festplats "Ratnarberg." Priset
bestod däri att man till nästa midsom-
mar hade ensam rätt att sällskapa
bys vackraste flicka, så det var ett högt 4.7
pris. Jag var en fattig yngling, & hade
bara slägenhet för min skänas skull.
Råringarna tutade i öronen på hennes
föräldrar, den där oslingen; tycke han
skulle släckt försvett, han rörjde för
henne, som nu legat i jora över 6. år, så
han höllt på & bli spitt galen. Obs! Det var
emellertid sammaren efter sen jag kam-
mräk hem från järnvägarna. Om Rall-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:35.

Landskap: Småland.
Härad: Uppvidinge, m. f.
Socken: Ålgård, m. f.
Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking
Adress: Furåkra, Bräkneåsa.
Berättat av: Carl Viking,
Född år 1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

beuse, & jemen, ohj!! Så låt det. Jag mnd-35.
danbad mig hävligt, men bestämde nå-
got sällskap med "Fackra Rosa". Men hur
det var, så var det inte på utan att fören
gav mig orsak till intima förbindelser, men
jag var på min vakt. Pöjkarna sade åt
mig, "Su, du, har att då ridit på gaffelen".
Så en hästkväll var jag till handlare Jä-
holms affär. Flickan var där också, men
 gick ut i mörkret före mig. När jag kom
ut på byvägen, så kom han och sprang
mig i famn och storgrät. "Rädda mig
Viking, nu vill far & mor att jag ska gifta
mej med Jan Olsses länquäcke Erik i Frös-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:36

Landskap: Småland.

Härad: Mjölbydinge m. f.

Socken: Mjölby, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking.

Adress: Furåkra, "Kråksmåla".

Berättat av: Carl Viking.

Född år 1884 i Mjölbysocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eke, (Mjölbysocken) "Ja går & dränker mej." (36.
"Smälla du." "Om du varit lika fattig som jag,
så hade det varit möjligt, men du förstår
att om jag lägger vantarna på dej, så får
vi både din & Eriks släkt på ar. Det ha-
de gått så långt att "Fackra Rosa" blivit
kär i "Kallburen." Så skreka Kråksmåls
kärningar, "Fulingen har förgjort" jänta. "När
jag hörde detta, så blev jag pin rasande
& sad. "Käll käften bödra djävlar, tror vi
inte jag vet att hon inte är mat för
småfåglar, när han är bestämd åt "Kor-
parna." Detta hörde Pörens Bror. Så gick
det till på kvällen Andre-dag-jul.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:37

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Socken: Ålgård, m. f.

Uppteckningsår: 1920

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, "Kråkmåla"

Berättat av: Carl Viking

Född år 1874 i Ålgårdssocken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så dansade vi efter "Bälgaspel" på bran (38.
över en liken å. Jag plöt dansa en kast-
polka - (Sammal Reinländer) med Rosa. Så
sprang "Långväste Erik" fram & satte krok-
ben för mig, så jag föll på ena knäet,
men, som en blink var jag upp och släng-
de Erik över det låga Broräcket, på
han föll genast fränsen i ån. Sör
låg han i gyttjan och vältrade sig, som
en "Flodhäst." Så bjöd jag armen att ta
sen och ledsagade henne till sitt hem.
Påföljande vår reste han åt Amerika.
Hennes sista ord till mig har jag lovat
gravlägga. "Klättring till tredje kransen!"

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:38.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking,
Härad: Uppvidinge. m. f. Adress: Färåkra, Bråksnåla.
Socken: Ålgåult, m. f. Berättat av: Carl Viking,
Uppteckningsår: 1940. Född år 1874 i Ålgåultsnöcken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

del;
1914. Bland kraftprax, som pröjkas utför (38.
de om sommaren när dam voro till-
sammans var att lyfta på "kappastek-
nar." Vid min faders Fähusgård stod en
kvarnsten efter en riven s. k. "Skvalta" (Li-
ten vattenkvarn), som fördam gagnades.
Den stenen har väl pröjkat lyftat på över
1000 = hals gånger. Stenen väger cirka 125.
kila. Den dam lyfte stenen 3. å 4. hvar från
marken ansågs vara en "kraftig 21.-åring".
Fäderna sade, "I när du läfter den
stenen, så kan du försörja ej kvinna,
då ä du med säkerhet gifvasvaren".
Genom hålet i stenen satte vi en kort

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 6730:39

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge, m. f.

Socken: Ålgöhus, m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra "Kräksnata."

Berättat av: Carl Viking,

Född år 1874 i Ålgöhussocken.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

ekstör så stoda vi grensk över stenen (39.
och lyfte, såsom teckning n: 13. visar å t.
Vidare hade vi en "kappasten" på vår
äldriga, naturskäna, festplats Barhat-
berg i min hembygd. Stenen vägde
cirka 75. kg. men var nästan svåra-
re lyfta än kvarnstenen, ty den var
färligen klättrund och svår att få
fäst i med händerna. Se teckning n:
13. F!

Ek: N: 15.) En gammal, åldrig lek var att "resa
skeppsmäst, den förutsatte kraftpröv båda
pojkarne. Se teckning 13. F! Om rammaren,
när pojkarne vora tillsammans, så la-

ACC. N:R

M. 6730:40

Landskap: Småland.

Härad: Uppvidinge m. f.

Socken: Ålgö m. f.

Uppteckningsår: 1940.

Upptecknat av: Carl Viking

Adress: Furåkra, Kråksmåla.

Berättat av: Carl Viking

Född år 1884 i Ålgö socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

de en av sig hatten, lade sig sträckt (40.
på rygg i det det gröna och sade åt
en av kamraterna "Nu ska du resa
mej i skeppsmast!" "Så vare hänt," svarade
den andre. Så fattade han ett krafttag
om hans hasor och började resa honom
uppåt, men det gäldade för d. s. k. "Skepps-
masten" att vara styvt i hela knappen,
samt att han varit ett stycke trä. Slappna-
de hasorna, så ansågs han vara en "Flirke,"
samt ej "Ättel svenskt röfbräd." Förrnådde den
andre ej resa honom, så var han samma-
ledes. Men var och en gjorde sitt bästa, så
lyckades det, men det var ett makpåliggande

Skriv endast på denna sida!

Kraftprov.